

สัญญาวิมุตติไม่มี

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะมันจะกล่อมหัวใจของเราละ หัวใจของเราที่เราปล่อยมัน เราไม่มีอำนาจควบคุมมัน ทั้งๆ ที่เป็นของเรา แต่เวลาของคนอื่น เราอยากจัดการ อยากบริหารมัน แต่ของในหัวใจของเรา เราจัดการกับมันไม่ได้ เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรีสรูธรรมขึ้นมา ตรีสรูเองโดยชอบ ชอบธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรีสรูธรรมขึ้นมา เวลาตั้งสอนนะจะเอาอะไรมาตั้งสอน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ประเสริฐนัก แล้วเราก็คงมาพบพระพุทธศาสนา แล้วเรามีความตั้งใจ มีความตั้งใจที่จะเอาเห็นใหม่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอุปมาอุปไมยว่า หัวใจของเราเปรียบเหมือนช้างสารที่ตกมัน คุณก็ควายช้างเขากลับมาก เวลาช้างมันตกมันเห็นใหม่ เขาจะดูแลมัน มันอันตรายมาก แล้วใจของเราเปรียบเหมือนช้างสารที่ตกมัน มันฟาดวงฟาดงาอยู่ทั้งวันทั้งคืนเลย แล้วเราจะทำอย่างไร แต่เวลาด้วยสังคมาของมนุษย์ ด้วยมารยาทสังคมา เขาก็ต้องอยู่กับด้วยมารยาทสังคมา ต้องตั้งสติไว้ บังคับไว้ ฝึกฝนตัวเองขึ้นมา ทำตัวเองขึ้นมา

พ่อแม่ที่ดีเลี้ยงลูกมา บังคับนะให้ลูกดี รักว่าให้ลูกรักลูกให้ดี ฝึกสอนมาเพื่อให้สังคมาดี เวลาอยู่ในสังคมาเห็นใหม่ ถ้าเด็กคนไหนเกเรนะ เวลาเขาติฉินนินทา เขาจะว่าพ่อแม่ไม่สั่งสอน ปล่อยให้ลูกเป็นอย่างนี้ แต่ถ้าพ่อแม่สั่งสอน นี่ก็ลูกของเรา คือในตระกูลของเรา ถ้าละเอียดเข้ามา เรื่องในหัวใจของเรา ใครจะบังคับบัญชาได้ ใครจะบังคับบัญชาหัวใจของเราให้อยู่ในอำนาจของเราได้ มีแต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเท่านั้นนะ แล้วธรรมต้องเป็นสัจจะความจริง ไม่ใช่ธรรมปฏิบัติ ธรรมปฏิบัติเอาเองทำเอาเอง

ทั้งๆ ที่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ มันน่าสังเวช สังเวชที่ไหนด สังเวชที่เราทำตัวเราเองไง เราทำตัวเราเองให้ห่างจากศีลธรรม จริยธรรม คนที่เขาไม่สนใจ คุณาวุทธลี ชาวพุทธแต่ในทะเบียนบ้าน เขาก็อยู่ของเขา ทำมาหากินของเขา ขวนขวายของเขา เขาว่าเป็นชาวพุทธของเขาเห็นไหม อย่างนั้นเพราะเขาไม่สนใจ มันเป็นเรื่องประเพณีวัฒนธรรมของเขาเท่านั้น เขาไม่ได้เข้ามาใกล้ จะผิดจะถูกก็เป็นเรื่องของเขา แต่ที่เราเข้ามาประพฤติปฏิบัตินี้ เราพยายามสนใจของเรา แล้วประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรายิ่งใกล้ศีลธรรมเท่าไร เรายิ่งห่างมากขึ้นเท่านั้น เพราะอะไร ห่างเพราะความเห็นผิดของเราอย่างไรล่ะ แต่ถ้าเราทำให้มันถูกต้องล่ะ ถ้าทำถูกต้องดังเห็นใหม่ ดังที่ใคร ความดีมันมีหลากหลายนัก ดีของสัตว์ ดีของมนุษย์ ดีของเทวดา อินทร์ พรหม

เทวดา อินทร์ พรหม คุณี เวลาพระปฏิบัติปฏิบัติชอบ เขามาฟังเทศน์นะ เขามาอนุโมทนา แต่เวลาพระปฏิบัติไม่ดีล่ะ เขารังเกียจนะ เขารังเกียจของเขา เขาไม่ยอมเข้าใกล้เลย เพราะอะไร เพราะมนุษย์มันคาว กลิ่นของมนุษย์ คาวของมนุษย์ เทวดา อินทร์ พรหม ไม่ยอมเข้าใกล้เลย

แต่เวลาประพฤติปฏิบัติเข้าไปเห็นใหม่ กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรมมันกดไว้ กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรม ทำให้สะอาดบริสุทธิ์ กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรมนะ เราเป็นชาวพุทธ เราเคารพพุทธศาสนา กิ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ความเจริญรุ่งเรืองเห็นใหม่ เจริญรุ่งเรืองในทฤษฎี เจริญรุ่งเรืองในทางวิชาการ ความเจริญอย่างนั้น มันเจริญ คุณีเวลาวิเวกวาอารามเห็นใหม่ สิ่งนี้เขาสร้างกันวิจิตรพิสดาร แล้วเราไปวัดไปวา ก็มีแต่พิธีกรรมกัน เห็นใหม่

พระป่าครูบาอาจารย์ของเราจะพยายามจะเน้นหนักเน้นว่าสิ่งนี้มีให้น้อยที่สุด สิ่งที่มีให้น้อยที่สุดเพราะอะไร เวลาซื้อวัตรปฏิบัติของพระเห็นใหม่ เป็นเครื่องอยู่เครื่องอาศัย ซื้อวัตรปฏิบัติคือมันขัดเกลากิเลส แต่พิธีกรรมต่างๆมันเป็นที่พักผ่อนของกิเลสไง กิเลสเอาสิ่งนี้ออกหน้า เอาพิธีกรรม เอาสิ่งต่างๆ ออกหน้า แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติก็จะเอาสิ่งความจริง มันก็ทำไม่ได้เรื่องของมัน เอาแต่สิ่งที่เป็นพิธีกรรมเท่านั้น

ซื้อวัตรปฏิบัติเป็นพิธีกรรมใหม่ มันเป็นพิธีกรรม เพราะอะไร เพราะมันเป็นกิจของสงฆ์ มันเป็นกิจนะ เวลาภักติกเห็นใหม่ วัตรในโรงไฟ วัตรในศาลา วัตรต่างๆ มันมีวัตรปฏิบัติ ในกุฏิวัตร วัตรในกุฏิของเรา วัตรในส้วมของเรา มันมีวัตรปฏิบัติ มันเป็นข้อ

วัตรปฏิบัติ เพื่อวัดว่าสิ่งนี้มันเป็นความจริงไหม สิ่งที่เป็นความจริงเพราะเคารพธรรมวินัยใหม่ ถ้าเคารพธรรมวินัย เว้นไว้แต่ภิกษุใช้ ภิกษุป่วย เว้นไว้แต่ภิกษุศีลเข้า สิ่งนั้นเว้นไว้ ภิกษุศีลเข้า เวลาศีลเข้า ถ้าประพฤติปฏิบัติไป เวลาถึงกับว่าสติมันหายไป ภิกษุที่มีสติสัมปชัญญะไม่สมบูรณ์ เวลาผิดพลาดขึ้นไป เวลาสติสมบูรณ์แล้วก็ปลงอาบัติเอา แต่ขณะที่ผิดในเวลาสติไม่สมบูรณ์ เวลาผิดพลาดไป ยกเว้นหมดละ เพราะมันควบคุมไม่ได้ มันเป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้เห็นใหม่ เว้นไว้แต่คนบ้า แต่ถ้าเป็นคนดี มันต้องเคารพธรรมวินัย ตามสัจจะความจริงอันนั้น

สิ่งที่เคารพสัจจะความจริง มันเคารพตัวเองไง ถ้าเราไม่เคารพตัวเราเอง เพราะเราเหยียบย่ำตัวเราเองนะ เราคิดว่า คนอื่นเขาทำแล้ว คนอื่นเขาจัดการแล้ว เราสะดวกสบายมันเป็นเวรเป็นกรรมหมดนะ แต่ถ้าเราจะทำ เวลาเราทำเราจะน้อยเนื้อต่ำใจ เราทำข้อวัตรเราทำสิ่งต่างๆ ขึ้นมา แล้วคนอื่นมาใช้สอย เราทำอยู่คนเดียว เราเหนื่อยอยู่คนเดียว เราทำให้เขาได้ใช้ของเรา เหมือนทางโลกเลย ทางโลกเขาเสียสละทาน เวลาเสียสละทาน เขาเสียของเขาสละออกไปเพื่ออะไร เพื่อบุญกุศลของเขา เพื่อคุณงามความดีของเขา ใครมาใช้สอยของเขา เขาก็ได้บุญกุศลของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เราทำข้อวัตรปฏิบัติ คนอื่นได้มาใช้สอยเห็นใหม่ มันใช้สอยแรงงานของเราไง เราเป็นคนทำไง แต่ถ้าเป็นหมู่คณะทำพร้อมกันต่างๆ นี่ประเพณีวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ข้อวัตรปฏิบัตินี้เป็นที่อยู่อาศัย เป็นเครื่องอยู่ไง ถ้าเรายังหยาบอยู่อย่างนี้มันเป็นเครื่องอยู่ แต่เวลามันละเอียดเข้าไปนะ คุณติ เลี้ยงชีพชอบ เลี้ยงชีพโดยคุณุศลของเขา เขาต้องประกอบสัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพของนักปฏิบัตินะ เวลามันพุ่งช่าน เวลามันสงบระงับ นี่อาหารของใจ วิญญาณาหาร อาหารคืออารมณ์ เห็นใหม่ อาหารคือความรู้สึก นี่มันกินอาหารนะ ถ้าไม่มีอารมณ์ใจมันจะแสดงออกมาได้อย่างไร ใจมันแสดงตัวออกมาเพราะมันมีความรู้สึกไง แล้วความรู้สึกที่มันเสาบร้อนเห็นใหม่ ความรู้สึกที่มันเจ็บปวดเสาบร้อน นั่นเป็นความทุกข์ นั่นละกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันคืนรนไปของมัน เห็นใหม่ มันชอบของมัน

แล้วเวลาเราถือศีลเห็นใหม่ เรามาถือศีลเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา เราจะมาบังคับตน จะต้องมาบังคับตน บังคับด้วยศีล ด้วยธรรม ถ้าไม่มีการบังคับตน คนดีด้วยการฝึกฝน คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ความวิริยะ อุทสาหะ ไม่ใช่ความปล่อย

ตัวปล่อยใจไป ปล่อยตัวปล่อยใจไป มันฝันกิเลสไม่ได้หรอก มันตามกิเลสไปโดยที่เรา
ไม่รู้ตัวเลย กิเลสเห็นใหม่ ถ้าเราไม่ทำดี เราก็ต้องทำชั่วเป็นธรรมดา เราต้องฝันทำดีของ
เราไว้ ทำดีของเราไว้ละ เราเกิดมาทั้งชีวิตเห็นใหม่ ต้องทวนกระแส สิ่งที่ทวนกระแส
เพื่อประโยชน์กับเรา ถ้าประโยชน์กับเราเราประพฤติปฏิบัติ เราประพฤติปฏิบัติต้องมีนะ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอนปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ มีการศึกษา การศึกษานี้เป็นพื้น
นะ เราต้องศึกษา ศึกษาขึ้นมาเพื่อความเข้าใจ คุณิเราเข้าวัดเข้าวาเราก็ต้องศึกษา คุณคนมา
วัดสิ คนที่เขามาวัดนะ ถ้าหัวใจเขาเป็นธรรมนะเขาจะเคารพสถานที่ แล้วคนเรานะคุณิ
เคารพสถานที่ เคารพตัวเองก่อน ถ้าใครประพฤติปฏิบัติ เวลาผลอนะเข้ามาในวัดเสียงดัง
มาก บอกนี่เป็นที่ปฏิบัติธรรมนะ เขาจะเข้าใจทันทีเลย เพราะการปฏิบัติธรรมเขา
ต้องการความวิเวก เขาต้องการความสงบสังัด สถานที่ที่เป็นสัปปายะ หมุกณะเป็นสัปปา
ยะ อาหารเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ

คำว่าสัปปายะมันเป็นความสงบ มันเป็นความพอดีของมัน แต่เวลาเราไป เราลืม
ตัวใจ พอไปเห็นในสิ่งใดที่มันถูกใจ เราจะเสียงดังขึ้นมา เราจะหลุดของเราขึ้นมา ถ้าเขา
เตือนขึ้นมา ถ้าคนมีการศึกษา มีการศึกษาคือเคยไปวัด คือเคยปฏิบัติ ถ้าไม่มีการศึกษา
คือไม่เข้าใจ ที่นี้เสียงดัง ดังที่ไหน อยู่ที่บ้านเขาคุยกันดังกว่านี้ เขาไม่มีสิ่งเปรียบเทียบ
เพราะเขาเคยคลุกคลีอยู่กับโลก เขาไม่มีการศึกษา คือเขาไม่เคยปฏิบัติ เขาไม่เคยเข้าไป
วัดปฏิบัติ เขาไม่เคารพสถานที่ เขาก็ไม่รู้ตัวของเขาเอง เพราะเขาเป็นคนที่ไม่มี
ความหมาย ไม่มีคุณงามความดีในใจของเขา

แต่ถ้าเราเคยประพฤติปฏิบัติ เราเคยศึกษา ศึกษาคืออะไร ศึกษาคือศึกษาใจใจ
ศึกษาคือเราเคยภาวนาใจ ถ้าเรามีการศึกษา เห็นใหม่ เราพอใจอะไร ทุกคนเกลียดทุกข์รัก
สุขทั้งนั้น ทุกคนต้องการความดีทั้งนั้น ไม่ว่าใครทั้งสิ้น แต่ที่ทุกคนปรารถนาสิ่งนั้น เราก็
ปรารถนาสิ่งนั้น พอเขาเตือนขึ้นมาปั๊บ มันจะเข้าใจทันทีเลย บอกว่านี่เสียงดัง ทำให้
กระทบกระเทือนคนอื่นเขา เราจะเข้าใจ แต่ถ้าคนมันด้าน คนมันด้านเห็นใหม่ เขาอยู่
สังคมใจ เพราะเขาไม่ศึกษา เขาไม่สำเหนียก เขาไม่ค้นคว้าของเขา ถ้าเขาค้นคว้าของเขา
เขาสำเหนียกของเขา พอคนเตือนเขาจะรู้ตัวของเขาเห็นใหม่

นี่คือการศึกษ การศึกษการศึกษากายนอก การศึกษาในการประพฤติปฏิบัติ
ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ในการประพฤติปฏิบัติของเราละ ถ้าในการประพฤติปฏิบัติของเรา

เราตั้งใจจริงของเราเห็นใหม่ เราจะต้องมีครูมีอาจารย์ คุณิเรามีครูอาจารย์ มีศาสดา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้ ธรรมวินัยไว้เห็นใหม่ สิ่งต่างๆ ธรรมเนียม ๔๐ ธรรมเนียมต่างๆ คนเรามันจะทำงานสิ่งใดมันต้องมีฐานที่ตั้ง

คุณิ เวลามาอยู่วัดเห็นใหม่ ทำไมต้องมีกุฏิละ ทำไมต้องมีที่พักอาศัยละ เขาบอกว่าถ้าไม่คิดสิ่งใดๆ เลย ก็ต้องไม่มีสิ่งใดเลย เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดนะซึ่งใจมาก นกมันยังมีรังมีรัง คนเราต้องมีที่อาศัย เวลาเราบวชเป็นพระเป็นเจ้าขึ้นมา เวลาจำพรรษา เวลาเข้าหน้าฝน เทวทัตขอใจ ขอให้อยู่โคนไม้ตลอดไป พระพุทธเจ้าห้าม ให้อยู่ได้ ๘ เดือน พออีก ๔ เดือนหน้าฝน จำพรรษา ห้ามจำในตุ่มน้ำ ห้ามจำในโพรงไม้ ห้าม ห้ามเลย เพราะว่าสิ่งนั้นมันต้องมี ของเขามีง โลกเขามีง ที่พักที่อาศัย เราสร้างได้แต่เราไม่คิดมัน เราสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นที่พักที่อาศัย อยู่ในเรือนว่างที่อาศัย พออาศัยพอบังลมบังฝนเท่านั้น

แล้วคุณิเวลาเราทำกัน อยู่ในที่เรือนว่าง มันเป็นธุดงค์ข้อหนึ่งนะ อยู่ในเรือนว่างแล้วใครอยู่ในเรือนว่าง อยู่ร้าน แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติ ใหม่ๆ ถ้ามันเป็นกิเลส มันจะน้อยใจว่าเราไม่ได้อยู่ที่แบบโลกเขาพอใจกัน แต่เวลาเราปฏิบัติไป คนปฏิบัติมันจะเข้าใจเลยนะ เวลาเรารู้ออกไป มันโล่ง มันโปร่ง มันไม่มีอับชื้น โอ๊ย มันดีไปหมดเลยละ มันดีไปหมดกับการประพฤติปฏิบัตินะ แต่มันไม่ดีกับกิเลสเลย กิเลสมันขัดแย้งนัก กิเลสมันทุกข์นัก กิเลสมันไม่พอใจนัก กิเลสมันใหญ่โตนัก เห็นใหม่ นี่ถึงต้องฝืนนะ การต้องฝืน

การศึกษาทางวิชาการเจริญมาก โลกเขาศึกษากัน การศึกษาทางโลกเขา แต่ในการศึกษาของเรา ศึกษาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ศึกษาเพื่อจะแก้ไขกิเลส ปริยัติต้องปฏิบัติ ศึกษาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ไม่ใช่ศึกษาแล้วมาเอาสิ่งที่ศึกษานั้นมาเป็นคุณสมบัติของเรา มาเป็นความรู้ของเรา ไม่ใช่ความรู้ของเราหรอก ความรู้อย่างนี้มันเหมือนความรู้ทางโลก ทางวิชาชีพ วิชาการมันจะมีออกมาใหม่ตลอดเวลา สิ่งต่างๆ เห็นใหม่ ถ้าเราตกุ่นเรตกทางวิชาการ เราจะไม่ทันโลกเขาหรอก เราจะต้องฝึกฝนตลอด เราจะต้องทันโลกตลอด เพื่อจะไม่ให้ตกทางวิชาชีพต่างๆ

แต่กิเลสนะ ถึงที่สุดเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าค้นคว้ามา ปฏิสนธิจิต จิตนี้มันเกิดมาจากไหน ปฏิสนธิวิญญาณ เกิดในไข่มงมารดา เกิดในน้ำคร่ำ เกิดใน

โอปปาติกะ เห็นไหม การเกิด ๔ กำเนิด ๔ การเกิดนี้ จิตมันเริ่มต้นกันอย่างไร สิ่ง
เริ่มต้น แล้วสิ่งที่เริ่มต้นมันมาจากไหน มันมาจากไหน ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า ทางวิชาการเขาก็ว่ากันไป ทางทฤษฎีเขาก็ว่ากันไป ทางลัทธิศาสนาต่างๆ เขาก็
ว่ากันไป แล้วแต่ว่าจะอ่อนวอนใคร ใครจะส่งเสริมกันมา แล้วจะต้องเคารพบูชาใคร

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมาถึงที่สุดเห็นไหม
เวลามาประพฤติปฏิบัติ บุญเพนิวาसानุสสติญาณ มันย้อนนี้มันเห็นชัดเจนแล้ว
จุตูปปาตญาณ มันก็เห็นชัดเจนแล้ว ยิ่งอัสวักขยญาณ อ้อ มันจบสิ้นกันตรงนี้ ถ้ามันจบ
สิ้นกันตรงนี้ พอจบสิ้นตรงนี้ เข้าใจหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเผยแผ่ธรรม
เห็นไหม เล็งญาณทำไม จะสอนอาหารคาวสักก่อน เพราะเขามีคุณกับเรา เพราะเคยอยู่กับ
เขาแล้วเขาทำสมาธิด้วย เขามีหลักมีเกณฑ์ของเขา จะไปสอน โอ้ย พังตายไปเมื่อวานนี้
เสียตายมาก แล้วจะเอาใครก่อน ปัญจวัคคีย์เห็นไหม เล็งญาณเพราะอะไรล่ะ เพราะใจ
เขาพร้อม ไม่ใช่ใครก็ได้ ใครก็ได้ ถ้าใครก็ได้ มันก็เม็ดหินเม็ดทรายจะดักที่ไหนก็ได้
เป็นไปไม่ได้หรอก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเผยแผ่ธรรม จะเอาใครก่อนล่ะ ใหม่ๆ ที่
จะรื้อสัตว์ขนสัตว์ เขาต้องพร้อมของเขา ความพร้อมของเขามาจากไหน สหชาติ การเกิด
ร่วมกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องสร้างบุญกุศลมาแล้ว ต้องสร้างบุญกุศลมา
สหชาตินะ พุทธมารดาที่ต้องปรารถนา ปรารถนาเป็นพุทธมารดา ต้องสร้างบุญกุศลมา
พระอัครสาวก พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ก็ปรารถนามาทั้งนั้น มีการปรารถนา
มาแล้วสร้างบุญกุศลมาด้วยกัน นางพิมพาที่ปรารถนากันมา คำว่าปรารถนาคือได้สร้าง
สมมา

แต่ในทางวิชาการ ในทางโลกบอกว่า อู้อู้อ มันจะเป็นไปได้อย่างไร มันก็มีแค่โลก
ปัจจุบันนี้ อดีตอนาคต นรก สวรรค์ไม่มี ตายแล้วก็สูญ มันจะมีได้อย่างไร มันเป็นไป
ไม่ได้ มันพิสูจน์ไม่ได้ แต่เวลาผู้หลับตาเห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
หลับตา พอจิตมันสงบเข้ามา มันรู้หมดนะ มันรู้ของมันได้ เวลาเล็งญาณนั้นเล็งญาณใคร
นี่พูดถึงที่มาของจิตก่อน ที่มาของจิตที่จะมาเกิดเป็นเราอยู่ที่นี่ จิตที่มันเกิดมามันเกิดมาเพื่อ
อะไร มันเกิดมาถ้าไม่มีบุญไม่มีวาสนา มนุษย์สมบัติ ถ้ามันไม่พร้อมเป็นมนุษย์สมบัติ

มันจะไปเกิดเป็นอะไร จิตนี้ไปเกิด เราจะไปปฏิเสธมันเรื่องของเรา เราจะเอาทฤษฎีอะไร มาคัดค้านก็เรื่องของเรา แต่ความจริงมันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งนะ ความจริงนะ

คุณสิ ในปัจจุบันนี้ใจเราบังคับมันได้ไหม เราปรารถนาสิ่งใด เราต้องการสิ่งใด เรา ต้องให้มันสมปรารถนาในใจเราเป็นไปได้ไหม มันสมความปรารถนาอย่างที่ใจพอใจ ใหม่มันไม่มีอะไรพอใจเลย ศึกษาธรรมมาเพื่อจะชำระกิเลส ให้มันเบาบางลง แล้วมัน เบาบางใหม่ มันดีแต่เอามาได้เถียงกัน มันปากเปียกปากแฉะเท่านั้น เอาชนะคะคานกัน แต่ ความจริงในหัวใจไม่รู้สักคนหนึ่ง ไม่มีใครรู้เลย มันเป็นปริยัติหมดเห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะว่ามันไม่เป็นความจริงใจ มันต้องปฏิบัติขึ้นมา เป็นความจริงขึ้นมา ถ้าปฏิบัติเป็น ความจริงขึ้นมา คุณสิเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเผยแผ่ธรรม เล็งญาณว่าจะ สอนใครก่อน แล้วเวลาไปสอนนะ ใจของเขาสมควรไหม ถ้าเขาไม่สมควรก็เทศน์ อนุปฺพุพิกถา เทศน์ว่าการให้เขาพร้อม พอเขาพร้อมแล้วนะถึงจะเทศน์อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สัจจะความจริงอันประเสริฐ

อริยสัจ สัจจะความจริงในหลักของศาสนา พระพุทธเจ้าเกิดที่นี่ เกิดอย่างนี้ เกิด เพราะการกระทำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้นมา แต่กว่าจะกระทำเขาจะ พร้อมใหม่ อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทางยุโรปเขาเพิ่งคิดได้ไง ว่าสิ่งต่างๆ มัน ต้องมีเหตุ มันมาแต่เหตุ แล้วถ้าจะดับก็ต้องดับที่เหตุ นั้น ดับแล้วก็เกิดนิโรธ ความเป็น จริงๆ นี้ทางวิชาการนะ แต่ความเป็นจริงอยู่ที่ไหน ทำกันที่ไหน ถ้าเราทำที่ไหน ถ้าเราจะ ทำของเราเราต้องฝึก เราต้องตั้งใจ เรามีครูบาอาจารย์นะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัย ปริยัติ ศึกษาไว้เห็นใหม่ คุณสิใน สมัยพุทธกาล วินัยตรงกับธรรมกถึก มันมีอยู่แล้ว ผู้ที่เข้ามาศึกษาเพื่อเป็นวินัยธรเห็นใหม่ เป็นทางวิชาการ วินัยธรจําณะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติธรรมวินัย จําได้ หมด พระอานนทกับพระอุบาลีเห็นใหม่จําธรรมกับจําวินัย จํามาได้หมด แล้วเวลามี ปัญหาจะถามใครไม่ได้ เพราะมันไม่มีตำรา มันเป็นการจําอยู่ในสมองทั้งหมด แล้วเวลา ศึกษากัน ศึกษาจากปาก

แล้วธรรมกถึกล่ะ จะเอาอะไรเทศน์ขึ้นมา ก็มันไม่มีตำรา สมัยนั้นยังไม่จารึกลง เป็นตัวหนังสือ ธรรมกถึกถ้าไม่เป็นแล้วเอาอะไรมาพูด ธรรมกถึกคือนักเทศน์ เทศน์ ออกมาจากความเป็นจริง แต่ถ้าเป็นวินัยธรนี้ก็เทศน์เหมือนกัน แต่เทศน์ทางวิชาการ คือ

เทศน์สิ่งที่พระพุทธเจ้าพูดไว้แล้ว แต่ธรรมกถิกนี้ต้องพูดออกมาจากสัจจะความจริง แล้วถ้าไม่เป็นความจริงจะเอาอะไรมาพูด เห็นไหมวินัยร ธรรมกถิก

สมัยพุทธกาล ปริยัติ ปฏิบัติ ปริยัติคือการศึกษา แล้วถ้าปฏิบัติเห็นใหม่ ภิกษุบวชเมื่อเต่า เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บวชเมื่อเต่า ไม่อยากจะศึกษาวินัยจะออกปฏิบัติเลย ก็ให้ห้องคองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้กรรมฐาน จะให้กรรมฐานกำหนดสิ่งใดแล้วเข้าไปไปประพฤติปฏิบัติอย่างไร การประพฤติปฏิบัติมันจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เขาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้แก้ไขๆ แล้วมีครูบาอาจารย์คอยแก้ไขกันไป แต่ที่นี้การปฏิบัติ การแก้ไขมันเป็นจิตนิสัย เป็นส่วนที่ว่าเราจะประพฤติปฏิบัติได้จริงหรือไม่ได้จริง ถ้าได้จริงหรือไม่จริงมันต้องย้อนกลับมาที่นี้ เห็นไหม ย้อนกลับมาที่เรา มันเป็นผลความจริงของเราละ

ทฤษฎีมีมหาศาลเลย ในปัจจุบัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมมันมีอยู่แล้ว พอเราจำได้ขึ้นมา มันสร้างภาพได้หมดละ ในการปฏิบัติมันต้องเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง สติก็เป็นความจริง สมาธิก็เป็นสมาธิจริง ปัญญาที่เป็นปัญญาจริง คีล สมาธิ ปัญญา แต่การปฏิบัติทุกอย่าง เริ่มต้นที่สำคัญมันต้องมีสติสัมปชัญญะก่อน แล้วในเมื่อมีสติสัมปชัญญะ ในการปฏิบัติเราตั้งสติของเราขึ้นมา เห็นไหม เรากำหนด พุทโธ ต่างๆ เราตั้งสติขึ้นมา คนถ้ามีสติ จะทำอะไรก็จะผิดพลาดได้น้อยมาก แต่สติ เวลาประพฤติปฏิบัติโดยธรรมปฏิรูปนั้นเขาบอกเลย สติไม่ต้องฝึก สติเป็นเอง ตกใจปั๊บสติมาเลย แล้วเวลาบอกว่าสติเป็นอนัตตา อนัตตาเพราะอะไร เพราะสติควบคุมไม่ได้

แต่ครูบาอาจารย์เราบอกนะ ต้องฝึกสตินะ ตั้งสติให้ได้ ตั้งสติของเราขึ้นมาแล้วกำหนด พุทโธ พุทโธ พุทโธ หรือปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิเห็นใหม่มันจะเป็น สัมมาสมาธิ แต่ถ้าเป็นการฉูจิต คุไปเรื่อยๆ คุไปตามกระแสของมัน คุมันไปเห็นใหม่ พอคุมันไป ต้องด้วยความไม่ตั้งใจ ไม่ตั้งใจ ตั้งใจไม่ได้ ถ้าตั้งใจจะเป็น อัตตกลมถานุโยค ตั้งใจคือผิดทันที ถ้าตั้งใจมันผิด แล้วสติมันอยู่ที่ไหน สติคือความตั้งมั่น สติคือความตั้งใจ ถ้ามันไม่มีความตั้งใจเห็นใหม่ มันไหลไปตามอารมณ์ความรู้สึกของตัวเองไป แล้วพอไหลตามอารมณ์ความรู้สึก แต่เพราะความรู้สึกใช่ใหม่ สติคือความรู้สึกตัวพร้อม ฉูจิตด้วยความรู้สึกตัวพร้อม เราบังคับใจเราได้ไหม เราจะฝืนใจเรา

ได้ไหม ถ้ามันไหลไปมันก็อยู่ที่จริตนิสัยของคน พอมันไหลไปเห็นใหม่ พอมันไหลไปไหลไปถึงที่สุด สมาธิมันจะเกิดเอง อย่างนี้เป็นสัญญาสมาธิ ไม่ใช่สัมมาสมาธิ

เพราะในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องการ คีล สมาธิ ปัญญา ถ้ำขาดสมาธิไป มันก็จะไม่เป็นการประพฤติกฎีปฏิบัติตามความเป็นจริง มันต้องการสมาธิ แต่เพราะทำสมาธิไม่เป็น ทำสมาธิไม่ได้ เพราะถ้าทำสมาธิได้ คนทำสมาธิได้ คนมีสมาธิ มีศีล สมาธิ ปัญญา ตามความเป็นจริง จะไม่พูดเรื่องสติว่าจะเกิดเอง ตกใจปั๊บสติมาทันที มันเหมือนไฟฟ้าเวลาไฟดับแล้ว เวลามันเปิดไฟมา แรงกระแทกของมัน นี่ละ เวลาตกใจไปมันหมดไปวูบหนึ่ง เวลารู้สึกตัวอีกที มันเป็นการสะอึกใช้ใหม่

ในการตั้งสติของเรา เรากำหนดพุทโธของเรา หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเรา มันต่อเนื่องๆ เวลาจิตมันจะลงนะ เวลาจิตเป็นสมาธิ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เวลาพุทโธไปเริ่มต้นมันจะมีการต่อต้าน มันมีการขัดแย้ง เพราะอะไร คุณสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะรื้อสัตว์ชนสัตว์ยังต้องเล็งญาณ ว่าจิตของคนมันพร้อมไหม อย่างของเราไม่มีใครเล็งญาณให้เราละ มีแต่ความมุ่งมั่นของเราใช้ใหม่ มีแต่ความตั้งใจจริงของเรา

เราจะเอาชนะตัวเราเองให้ได้ การที่จะเอาชนะตัวเองให้ได้ เราลองปล่อยตัวเราตามสบายสิ เราจะทำอะไรก็ได้ตามสบาย จิตใจเราจะไม่ต่อต้านเลย แต่เราลองตั้งกติกากับเราสิ เวลาเข้าพรรษาขึ้นมาลองตั้งตั้งว่าจะจะไม่กินเหล้า จะตัดบาตรทุกวัน มันจะมีอุปสรรคทันทีเลย มันจะมีอะไรขึ้นมาโต้แย้งเลย เพราะอะไร เพราะจิตพอมีย่อบังคับปั๊บมันจะขัดขึ้นทันที ดูพระสิ เห็นไหม ถ้านอกพรรษา พระอยู่กันสุขสบายนะ เพราะอะไร เพราะมันไม่มีความกดดัน พอบอกว่าเข้าพรรษามันไปไหนไม่ได้ จะไปไหนต้องตัดตาหะไป แหม ในพรรษานี้มันอึดอัดมากเลย พอวันออกพรรษาก็โล่งอกเลย นี่โดยธรรมชาติกิเลสมันเป็นอย่างนี้ พอกิเลสเป็นอย่างนี้ พอเราตั้งใจขึ้นมา พอเราตั้งใจกำหนดพุทโธขึ้นมา มันจะมีความโต้แย้งใหม่ โต้แย้งก็อะไร โต้แย้งก็กิเลสใช้ใหม่ กิเลสมันมีความจริงนะ กิเลสเป็นจริงๆ นะ แล้วทำความดี กิเลสมันก็ต่อต้าน

กิเลสมันคืออะไร กิเลสคือลูกหลานของมาร พญามารคืออวิชชา อวิชชายังอยู่ในหัวใจอีกมหาศาลเลย แต่นี่พอเริ่มต้นขึ้นมา ในการต่อต้าน ในการฝืนเพื่อการทำดีของเรา ในการ พุทโธๆ มันก็เลยเครียด มันเหนื่อย มันทุกข์ มันยาก มันเป็นไปไม่ได้ทั้งนั้น แล้วก็ตีโพยตีพาย เราก็จะเอาแต่ความสะดวก มันยังเป็นค้นหาข้อค้นหา แต่ถ้าเราตั้งใจทำตาม

ความเป็นจริงของเรา เราตั้งสติของเรา เรากำหนดพุทฺธของเราไปเรื่อยๆ พอกำหนดพุทฺธๆ นี้ความเปลี่ยนแปลงมันเกิดจากที่ไหน ความเปลี่ยนแปลงมันเกิดจากจิต จิตมีการเปลี่ยนแปลงของมันนะ ถ้าไม่มีสติสัมปชัญญะ เวลาพุทฺธๆ ไป มันจะตกหายไป มันจะจางไป นี่มันเป็นเรื่องธรรมดาเนาะ คนเวลาฝึกงานจากข้างนอกเขายังมีผิดพลาดเป็นธรรมดา ไอ้ที่จิตนี้เป็นนามธรรม แต่มีที่ตั้ง กว้าง ภาวสวะ ตัวจิตนี้เป็นตัวภพ ตัวจิตนี้มีฐานที่ตั้ง ไล่ไปแล้วมันจะไปจับสั่นกระบวนการกันที่ ฐิติจิต มันจะจับกระบวนการกันที่นั่น

พุทฺธๆๆ นี่มันจะจับกระบวนการ นี่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนาะ ถ้าใครประพฤติปฏิบัติจะเห็นตามความเป็นจริง ไล่พุทฺธๆๆๆ เข้าไปมันจะต่อต้าน มันจะขัดแย้ง มันจะเจอสิ่งต่างๆ มันอยู่ที่อานาจาสนา เวลาเราทำบุญกุศลขึ้นมาทุกคนจะบอกทำแล้วไม่ได้ผล เวลาเขาทำบาปอกุศลกัน เขาปลิ้นชิงวิ่งราวกัน อันนั้นเขาว่าเป็นคุณงามความดีของเขา เพราะเขาหยิบฉวยสิ่งนั้นมาเป็นประโยชน์ของเขาโดยส่วนตัว ผลบุญผลกรรมมันเกิดจากตรงนั้น พุทฺธๆๆ ที่มันจะลงหรือไม่ลง มันก็เกิดจากกรรมดีกรรมชั่วของเรา สิ่งที่เราทำมา จิตใจของคนมันเท่ากันไหม นิ้วมือคนมันก็ไม่เท่ากัน ความรู้สึกของคนมันก็ไม่เท่ากัน

แต่หลักธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทฺธานุสติ พุทฺธๆๆๆ อยากรู้แล้วก็แล้วแต่ เราก็เคารพบูชาศาคาของเรา ศาคาของเราคือพุทฺธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทฺธะคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราก็นอบน้อมแด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าช่วยคุ้มครองเรา เพราะเราศรัทธา เรามีความเชื่อ เราเชื่อของเราเห็นใหม่ พุทฺธๆๆ ของเราไป มันจะมีการเปลี่ยนแปลง จิตมันจะมีการเปลี่ยนแปลงของมัน มันจะละเอียดขนาดไหน เราพุทฺธไปเรื่อยๆ ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงนะ รสชาติมันต่างกับกับคูจิตเฉยๆ คูจิตไป สบายๆ สบายๆ มันคูไปเฉยๆ แต่ถ้าจิตใจของเราเปลี่ยนแปลง ดันไม้มันย้ายที่ปลุกนะ ดันไม้มันปลุกไว้ในป่าดูสิเขาไปล้อมเอามาขาย คูสิต้นใหญ่ๆ เขาขนมากันหมดเลย นี่หัวใจมันเปลี่ยนแปลงจากความคิดชั่วๆ จากความคิดที่สู้ตัวเองไม่ได้ จากความคิดปกติของจิตที่ไม่มีใครควบคุมมัน ที่ไม่รู้จักตัวตนไม่รู้จักเราเลย จะเป็นนาย ก นาย ข ก็แล้วแต่ มันเป็นที่ทะเบียนบ้านทั้งนั้น แต่ไม่เคยรู้จักตัวเองกันทั้งนั้น

ถ้ารู้จักตัวเองขึ้นมา เวลาจิตสงบ “อืม” มันรู้จักตัวเอง มีคุณค่านะ พอมีคุณค่าขึ้นมามันจะซึ่งใจในศาสนา มาก นี้ปฏิบัติตามความเป็นจริง ไม่ใช่ปฏิบัติเป็นสัญญาสมาธิ มันจะเป็นสมาธิ กำหนดจิตไปเรื่อยๆ ห้ามฝืนทุกอย่าง ถ้าฝืนผิดหมดเลยเป็น อตตกิลมถานุโยค แล้วเวลาจะเป็นนะ ดันเป็นเอง มันเป็นเอง มันจะเป็นเองนะ แล้วเป็นเองแล้ว เป็นสัมมาสมาธินะ แล้วสมาธิมันจะตั้งมั่นนะ มันเป็นสัญญาสมาธิไม่ใช่สัมมาสมาธิ

ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ คนที่เป็นสัมมาสมาธิเหมือนเรามีเงินในกระเป๋า เรามีเงินในกระเป๋าของเรา เงินนี้มาจากไหน ถ้าเป็นเด็กก็ขอพ่อแม่มา ถ้าเป็นเราก็ทำมาหากินมา มันต้องมีงาน มันต้องมีการกระทำ เงินในกระเป๋ามันถึงจะมีขึ้นมาได้ ถ้าเราไม่ทำอะไรเลย เงินในกระเป๋าจะมาได้อย่างไร ถ้าไปปล้นชิงวิ่งราวขึ้นมาก็มีเงินในกระเป๋าเหมือนกัน ก็ปล้นชิงวิ่งราวมาก็เป็นเงินในกระเป๋าเรา

นี่ก็เหมือนกัน สัญญาสมาธิ คือปล้นชิงวิ่งราวจากกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ศีล สมาธิ ปัญญา ก็ต้องมีสมาธิ พอมีสมาธิขึ้นมา มันเป็นไปไม่ได้ ถ้ามันเป็นไปได้นะ คนทำมาหากินกัน คนทำงานนะ มันต้องไปตั้งสติมา สติต้องเป็นสติ ต้องมีความระลึกลับ ต้องมีความตั้งมั่น จิตมันจะลงได้ต่อเมื่อเรารู้จริงตามความจริง ลงต่อหน้า ซึ่งๆ หน้า รู้ชัดเจนมาก ถ้าไม่รู้ชัดเจนมาก ทำไมครูบาอาจารย์ของเราเวลาจิตรวมใหญ่ ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ทำไมมันมีสมาธิของมันล่ะ ทำไมรวมใหญ่ รู้กันได้อย่างไรว่าจิตของคน จิตของผู้ที่มีสมาธิ รู้ว่าระดับไหนของมันถึงเป็น ขณิกะ อุปะจาระ อัปปนา

อัปปนาเป็นอย่างไร แล้วบอก อู๋ ถ้านั่งไป พุทโธๆๆ น่าเสียใจมาก คนกำหนดพุทโธ นั่งจนตัวแข็งจิตดับเป็นไปไม่ได้ ไม่ใช่! ไม่ใช่จิตดับ จิตมันดับจากสัญญาอารมณ์ แต่ตัวมันเองตื่นตัวตลอดเวลา คำว่าดับ เวลามันดับคือ ดับจากความฟุ้งซ่าน ดับจากความรับรู้จากภายนอก แล้วมันอิสระในตัวมันเอง จิตดับมันเป็นศัพท์ของพระป่าที่เขาู้กัน แล้วจิตเราดับไหม คนดับก็ตายสิ จิตดับก็ไม่มีจิตสิ แต่เนี่ยมันดับแต่สัญญาอารมณ์ ยิ่งพิจารณาเวทนานะ เวลาพิจารณาเวทนา เวทนาดับทุกอย่างดับหมดเลย ดับคือมันปล่อยไป มันว่าง มันปล่อยมันว่างขึ้นมา นี่คือความไม่เข้าใจของเขา เขาไม่เข้าใจว่า พุทโธๆ เขาสงสัยพวกพุทโธมาก ว่าพุทโธทำอะไรก็ไม่เป็น

แต่ถ้าจิตนะ ดูตามมันไป ห้ามฝืน เพราะฝืนมันเป็นอตตกิลมถานุโยค

อรรถกถมถาญโยคนะ เวลามันพิจารณาไป มันจะทำให้ตายเลย เวลาจิตมันไม่ยอม
 จิตพิจารณาของมันไป มันโต้แย้งนะ กามสุขัลลิกานุโยค ติดในความสุข ติดในสมาธิ ติด
 ในสิ่งต่างๆ อรรถกถมถาญโยค มันหมุนของมันออกไปนะ มันฝืนเลย ฝืนความรู้สึก
 ความรู้สึกนี้จะกลับมาเป็นปกติไม่ได้ มันจะฝืนของมัน ไม่ใช่คนบ้า บ้าเพราะไม่มีสติก็
 เป็นอีกอย่างหนึ่ง อรรถกถมถาญโยค มันเป็นการทำให้จิตนี้ออกไปอีกตรงข้ามกับกาม
 สุขัลลิกานุโยค แต่ถ้ามันเป็นมัชฌิมาปฏิบัติ มัชฌิมาก็ลงสมาธิลงปัญญา ลงตามความ
 เป็นจริง ลงมัชฌิมาปฏิบัติ สิ่งทีลงมัชฌิมา คือ สมาธิ ปัญญา แม้แต่เรื่องของสติ ที่ว่ามัน
 ตกใจแล้วสติจะมาเอง มันเป็นการสะดวก คนที่ภาวนาเป็นจะรู้ทันที คนที่ภาวนาเป็นเวลา
 เรากำหนดเห็นใหม่ คุณลักษณะกำหนดพุทโธหนัก พุทโธเบา มันยังกระเทือนหัวใจเราเลย
 แล้วตกใจปั๊บสติมาเอง มันจะเป็นไปได้อย่างไร ตกใจ เผลอปั๊บสติก็มาเอง ห้ามตั้ง เผลอ
 ปั๊บสติก็มาเอง อย่างนี้เราก็ทำเผื่อเรากันไป ปล่อยมันเผลอสติมาเองฝึกให้ได้ เผลอแล้ว
 สติมาเอง อยากคุณักใครทำได้ เผลอแล้วสติมาเอง

ไม่เป็น มันเป็นสัญญาอารมณ์ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่
 เป็นความจริง แม้แต่สมาธิก็เป็นเอง คำว่าเป็นเองในศาสนาพุทธไม่มี พุทธศาสนาไม่เกิด
 มีสิ่งใดที่เป็นเองหรือลอยมาจากฟ้า พุทธศาสนามีเหตุมีผล คุณิ เวลาพระสารีบุตรไปฟัง
 เทศน์ของพระอัสสชิเห็นใหม่ โอ้โฮย่นุ่นวลมาก ทำอะไรก็ดูน่าเลื่อมใส มี
 สติสัมปชัญญะ การเคลื่อน การเหยียด การคู้ มีสติสัมปชัญญะตลอดเวลา จึงตามไปนะ
 ตามไปอยากฟังธรรม ถามว่า ท่านบวชมาจากใคร โอ้ เราเป็นพระบวชใหม่ พระอรหันต์
 นะ เราเป็นพระบวชใหม่ เพิ่งบวชมาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรา
 ไม่รู้สิ่งใดหรอก ไม่เป็นไรหรอกขอให้แสดงธรรมเถอะ หน้าที่ที่จะทำให้ทะลุ เป็นหน้าที่
 ของเกล้ากระผมเอง เพราะเป็นคนที่มึปัญญาเห็นใหม่ คนมึปัญญาเขาอ่อนน้อมถ่อมตน
 แล้วเขาขอฟังจะความจริงนะ พระอัสสชิพูดว่า ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระ
 พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ชำระเหตุ นั้น พระสารีบุตรเป็นพระโสดาบันทันทีเลย บึง
 เลย บึงเพราะอะไร เพราะจิตมันพร้อมเห็นใหม่ เพราะจิตของเขามีสติของเขา เขาฝึกฝน
 มากับสัญญา เขาค้นคว้ามามาก เขาค้นคว้า นั่นก็ไม่ใช่ ไม่ใช่ก็คือไม่ใช่ มันค้นคว้ามา
 เต็มที่ ค้นคว้าไปขนาดไหนแล้วมันไปตันหมดใจ มันไปไม่ได้เพราะมันไม่มีเหตุมีผลใน
 มันปฏิเสธตลอดไป

พอม่าฟังธรรมนะ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สอนให้กลับไปดับที่เหตุ นั้น แล้วธรรมมันจะเป็นสัจจะความจริงเลย นี่เป็นพระโสดาบัน

ดูไปเฉยๆ นะ ดูไปๆ แล้วมันจะเกิดเอง มันเกิดเอง สมาธิก็เกิดเอง เกิดแล้วเป็น สัมมาสมาธิชะด้วย

แต่ถ้าใครกำหนดพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ไม่มีสมาธิ มันเป็นที่ๆ มันไม่มี ประโยชน์สิ่งใด ไม่มีปัญญา

พูดถึงเห็นใหม่ ความเห็นของเขา มันเป็นสัญญาสมาธิ เห็นใหม่ สัญญาวิมุตติไม่มี เวลาถ้ามันจะเกิดปัญญา ปัญญามันจะเกิดอย่างไร ปัญญาที่เกิดเองอีก มีแต่เกิดเอง ทั้งนั้น เกิดเองโดยที่ว่าจะจามันไป พอเกิดเป็นสัมมาสมาธิ เวลาบอกเป็นสัมมาสมาธินะ แล้วอ้างว่า สัมมาสมาธิต้องจิตตั้งมั่น จิตต้องตั้งมั่น พอจิตตั้งมั่นแล้วตามดูจิตไป จิตตามดู จิตไป ตามดูไปเรื่อยๆ พอตามดูจิตไป จิตดวงเก่า จิตที่มันเกิดขึ้นมาแล้ว มันจะย่อยสลาย เป็นสัญญาอารมณ์ให้กับจิตดวงใหม่ เพื่อระลึกได้แล้วพยายามจำสภาวะธรรมให้ได้ พยายามจำ เขาเน้นตรงนี้เลย ต้องพยายามจดจำให้ได้ แล้วพอจำได้แล้ว จิตมันจะ ต่อเนื่องกัน ปัญญามันจะก้าวเดินต่อเนื่องกัน แล้วปัญญาพอมันก้าวเดินต่อเนื่องกันไป แล้ว มันจะเกิดปัญญาเอง แล้วมันจะเกิดขณะจิตเอง โดยเป็นอัตโนมัติ นี่คือนิสัญญา วิมุตติแล้วนะ

สัญญาวิมุตติ มันไม่ใช่เจโตวิมุตติ หรือปัญญาวิมุตติ เป็นสัญญาวิมุตติ สัญญาคือ จำใจ จดจำให้ดี ต้องจดจำสภาวะธรรม ต้องจดต้องจำ พยายามจดจำให้ได้ จำสภาวะธรรม บ่อยๆ ต่อเนื่อง จำๆ ต่อเนื่อง จำต่อเนื่องแล้วปัญญามันจะเกิดเอง

พุทธศาสนาไม่ได้สอน นี่คือนิสัญญาวิมุตติ ไม่ใช่ปัญญาวิมุตติ แต่เวลาเขาคุยกัน ว่าเป็นปัญญาวิมุตติ ปัญญาของเขา ต้องมีปัญญา ในศาสนาพุทธศาสนาแห่งปัญญา แล้ว เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ในวงกรรมฐานของเรา ในวงวัดป่าของเรา เขาบอกว่ามัน เป็นไปไม่ได้ ทำกันมาหลงผิดมาตลอด ของเขามันถูก แต่ความจริงนะ ฤทธิชีไพรเวลา เขาทำความสุขของเขา เขาได้ความสงบจริงๆ เขาได้รสได้ชาติจริงๆ แล้วบอกเลยว่าฤทธิ ชีไพร เพราะขาดปัญญาฤทธิชีไพรจะมีคุณธรรมไม่ได้ เพราะไม่มีปัญญา ฤทธิชีไพรเขา

พอใจของเขา เขาถือของเขา เขาทำของเขา เขามีข้อเท็จจริงของเขาละ เขามีคุณสมบัติของเขา

แต่นี้เราเป็นชาวพุทธ แล้วอ้างอิงด้วยว่าเป็นนักปฏิบัติ แล้วว่าเป็นพุทธศาสนา แต่ความจริงสมาธิที่ไม่มีจริง สติที่ไม่มีจริง สติที่เป็นไปไม่มีจริง แล้วไปเปิดหนังสือทั้งหมด ไปดูตำราของเขาทั้งหมด เขาไม่เคยพูดถึงมหาสติเลย เขาพูดถึงสติปัญญาแล้วก็นิพพาน สติปัญญามันจะนิพพานไปได้อย่างไร ถ้าเรามีสติปัญญา เราก็ทำความสงบใจได้ก็เท่านั้นเอง ทำความสงบของใจได้นะ ถ้ามีสติเห็นไหม กำหนดพุทโธ พุทโธ มันก็สงบเข้ามา ถ้ามีปัญญาอบรมสมาธิ มีสติ มีปัญญา มันก็ใคร่ครวญตรึกในธรรม เวลาพระโมคคัลลานะเห็นใหม่เป็นพระโศคาบัน ฟังธรรมกับพระอัสสชิแล้วมาบวชในพุทธศาสนา พระโศคาบันนะมานั่งสมาธิ โกงง่วง เห็นใหม่ สัปหงกโกงง่วง พระพุทธเจ้ามาโดยฤทธิ์เลย เรงงตรึกในธรรมลี แหงนหน้าดูดาวลี เอาน้ำลูบหน้าลี แล้วถ้ามันง่วงนักก็ให้นอนก่อนแล้วค่อยมาภาวนาใหม่ เห็นใหม่ นี่พระโศคาบัน พระโมคคัลลานะกับพระสารีบุตร เป็นพระโศคาบันแล้วฟังธรรมจากพระอัสสชิ แล้วมาประพฤติปฏิบัติ ยังนั่ง โกงง่วง

แล้วพระโมคคัลลานะเวลาสิ้นกิเลสไป มีฤทธิ์มีเดช เผยแผ่ธรรมมาให้พวกเราได้ศึกษาได้ประพฤติปฏิบัติ สิ่งที่ยังเป็นมันยังเป็น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไปเทศนาว่าการ ยังไปเตือนเห็นใหม่ แล้วถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริง มันจะประพฤติปฏิบัติได้ต่อเนื่อง ถ้าไม่เป็นความจริงเห็นใหม่ ไม่เป็นความจริง มันเป็นสมาธิตรงไหน ฤทธิชีไพรเขายังมีสมาธิของเขาจริงๆ ใสนี้สมาธิก็ไม่มีสมาธิ เป็นสัญญาสมาธิ ไม่ใช่สัมมาสมาธิ แต่ทางวิชาการเขาจะดูถูกมาก ว่าของเขาเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าสัมมาสมาธิจะเกิดที่ไหน ก็ต้องเกิดจากจิตลี แล้วจิตมันอยู่ไหน จิตมันไม่มี จิตมันเป็นวิญญาณชั้น มันต้องเป็นสัญญาอารมณ์ต่างหาก มันส่งออก จิตเป็นวิญญาณชั้นเพราะอะไร เพราะมันเป็นกองทุกข์ ชั้นเป็นกองทุกข์ จิตไม่เป็นกองทุกข์นะ แต่ถ้าเป็นทุกข์ สมุทัย สัญญาอารมณ์ มีต้นหาความทะยานอยาก ถึงเป็นสมุทัย เพราะเริ่มต้นจากสติที่พูดมาคิดๆ ถูกๆ แล้วก็พูดถึงสติไม่ถูกต้อง พอเกิดสมาธิที่สมาธิไม่มี เป็น สัญญาสมาธิ พอเกิดปัญญาก็เป็นมิจฉาปัญญา เป็นสัญญาอารมณ์ เป็นมิจฉาปัญญาหมดเลย

เขาบอกว่าในเมื่อจิตมันเป็นชั้นเป็นวิญญาณชั้น มันถึงเป็นกองทุกข์ มันเป็นกองมันถึงจะเป็นทุกข์ แต่ทุกข์มันส่งออกไม่ได้ ทุกข์มันเป็นกองอยู่ สิ่งที่ส่งออกคือ

สมุทัย เพราะหลวงปู่คุณบอกว่า จิตส่งออกทั้งหมดเป็นทุกข์ จิตส่งออกทั้งหมดเป็นสมุทัย ผลของจิตส่งออกถึงเป็นทุกข์ เขาบอกว่าถ้าเป็นสมุทัย จิตส่งออกไม่ได้เพราะจิตไม่เป็นสมุทัย จิตไม่เป็นสมุทัยเพราะจิตเป็นวิญญาณชั้น วิญญาณชั้น ไม่ใช่ จิตเป็นจิตชั้นเป็นชั้น ไม่เกี่ยวกับเลย แล้วบอกว่า สิ่งที่ส่งออกได้ มันเป็นสมุทัย สิ่งที่ เป็นสมุทัย ต้องเป็นต้นหาความทะยานอยาก ต้นหาความทะยานอยากจะเกิดต่อเมื่อมีสัญญาอารมณ์

จิตเดิมแท้ที่ส่องใส เห็นใหม่ความส่องใส ความเศร้าหมอง มันเป็นต้นหาของมันใหม่ ต้นหาขนาดไหนมันก็ไม่รู้จักตัวของมัน ตัวจิต ปฏิสนธิจิต จะเกิดเป็นอะไรละ เกิดมาได้ธาตุ ๔ และชั้น ๕ ชั้น ๕ เป็นกอง กองของชั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ วิญญาณนี้วิญญาณชั้น วิญญาณชั้นเป็นวิญญาณในชั้น ๕ วิญญาณในชั้น ๕ มันเป็นกองมันก็ถูกต้อง แต่ตัวจิตมันเป็นกองได้อย่างไร อะไรเป็นกองของมัน แล้วเป็นทุกข์ มันไม่เป็นสมุทัย ถ้าไม่เป็นสมุทัยแล้วอะไรมาเกิด ตัวจิตไม่เป็นสมุทัยแล้วอะไรมาเกิด ตัวจิตนั่นแหละคือตัวสมุทัย เพราะสมุทัยมันมีหยาบ มีละเอียด มีหลากหลาย นัก สมุทัย ความหลงของปุถุชน ความหลงของกัลยาณปุถุชน ความหลงของโสดาปัตติมรรค ความหลงของโสดาปัตติผล ความหลงของสกิทาคามรรค ความหลงของสกิทาคาผล ความหลงของอนาคามรรค ความหลงของอนาคาผล ความหลงของอรหัตตมรรค ความหลงของอรหัตตมรรคนะ อรหัตตมรรคยังหลงอยู่นะ อรหัตตผลละ อรหัตตผลนิพพานหนึ่งละ นี่สมุทัยมันจะไปหมดตรงนี้ มันหลงมาทั้งนั้นแหละ หลงมาก หลงน้อย หลงหยาบ หลงละเอียด ใครหลง หลงละเอียดไง ละเอียดก็หลง หยาบก็หลง หลงคืออะไร ถ้าไม่เป็นสมุทัย แล้วมันเป็นอะไร

นี่ไง สิ่งที่เกิดขึ้นแต่ต้น กระบวนการมันผิดหมดเลย แต่เวลาพุทธธรรมะ พุทธธรรมะของพระพุทธเจ้า เป็นสัญญาอารมณ์ สัญญาวิมุตติไม่มี มีเจโตวิมุตติ มีปัญญาวิมุตติ แต่สัญญาวิมุตติไม่มี ของที่เกิดเอง ของที่เป็นเอง คนเรานี้ละ สิ่งที่เป็นปัญญาจะเกิดสัญญามันจะเกิดมาจากไหน ก็เกิดจากข้อมูล แล้วข้อมูลเห็นใหม่ ข้อมูลคือการศึกษาไง คือปฏิบัติไปศึกษาปฏิบัติมามันมีข้อมูลของมันใช่ไหม มันก็เปรียบเทียบของมัน ตามธรรมชาติของมัน แล้วเวลาพูดสิ่งใดขึ้นมา อารมณ์อะไรเกิดขึ้นมา พยายามจะเทียบเข้าไปที่อภิธรรม เทียบที่อารมณ์ไหน เทียบเข้าไปที่อารมณ์ตรงนั้น เพราะอะไรเพราะอารมณ์ที่นั่นบ๊ีบ เป็นธรรมะที่ยืนยันกับธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปยืนยัน ใช่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัยวางไว้เป็นศาสดา ธรรมวินัยเป็นศาสดาของ

เรานะ อานนท์ ! เราไม่ได้เอาผลของใครไปเลย เราเอาแต่ของเราไปนะ สิ่ง
 พระพุทธเจ้านิพพานแล้วจะพึ่งใคร ธรรมและวินัยที่ตรัสไว้ดีแล้ว จะเป็นศาสดาของพวก
 เธอ ธรรมและวินัยที่เราตรัสดีแล้ว ศาสดาไม่ใช่เรานะ เรากับศาสดาคณะเรื่องนะ
 ศาสดาคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัยก็คือตัวแทนขององค์สมเด็จพระ
 สัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเรารู้อะไร เรารู้อะไร ที่ไปอ้างๆ อยู่ นั่น อ้างทำไม อ้างแล้วเราได้อะไร
 อ้างแล้วเราได้อะไร ธรรมวินัยนี้ให้เราศึกษา ศึกษาแล้วให้เราปฏิบัติ ปฏิบัติแล้ว
 ให้เรารู้จริง

ถ้าเรารู้จริงขึ้นมาในหัวใจ มันต้องไปอ้างใครไหม เวลาเรามีเงินในกระเป๋า เราจะ
 ใช้เงิน เราต้องอ้างว่าเงินเราบริสุทธิ์ไหม เงินของเราหามาด้วยความบริสุทธิ์ใช้ได้มีค่า
 ตามกฎหมาย ใช้หนี้ได้ตามกฎหมาย ต้องพูดอย่างนั้นด้วยไหม เรามีเงิน เราควักเงิน เรา
 ใช้เงิน นี่ก็เหมือนกัน เรามีความรู้จริง มีสัจจะจริง ก็พูดออกมาจริงๆ สิ พูดออกมาว่า
 ประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างไร แล้วสิ่งที่เป็นมันเป็นอย่างไร มันเกิดเอง เป็นเอง โดย
 อัตโนมัตติ ขณะจิตเป็นอัตโนมัตติ ขณะจิตเห็นไหม พอพิจารณาไป เป็นไปไม่ได้ ที่ว่าจิต
 มันจะดับ ไม่มีทาง

เวลาเราพิจารณาของเรานะ ถ้าจิตสงบ จิตมีหลักมีเกณฑ์ นี่คือกรรมฐาน พุท
 โธๆ นี่คือกรรมฐาน ปัญญาอบรมสมาธินี่คือกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ฐานที่ตั้ง
 แห่งภพ ฐานที่ตั้งแห่งข้อมูล ฐานที่ตั้งแห่งการเกิดและการตาย มนุษย์แต่ละคนเกิดมาจาก
 ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตคือตัวภพ ตัวภพเกิดในครรภ์ของมารดา เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในไข่
 เกิดเป็นโอปปาติกะ สิ่งที่เกิดเพราะอะไร เพราะมันมีภพ กิเลสสวะ อวิชชาสวะ ภวาสวะ
 ตัวภพเห็นไหม เราดูกันแต่ภพชาติ เราดูแต่ภพเป็นพื้นที่เป็นสถานที่ตั้ง แต่เราไม่ดูตัวภพ
 ที่เป็นนามธรรม ภพที่เป็นนามธรรมมันอยู่ที่นี้ ถ้าตัวภพที่เป็นนามธรรมเห็นไหม สถานที่
 ที่ตั้งเป็นนามธรรม นี่คือกรรมฐาน ถ้าจิตมันสงบเข้ามา อย่างน้อยพอจิตสงบเห็นไหม

ทางโลกเขา จิตสงบของเขา คุณสิ ทางวิชาชีพของเขาเห็นไหม จิตสงบแล้วเขาใช้
 จินตนาการของเขา คุณหมอดูหาเงินหาทองกัน ความสงบของจิตของเขา มันก็มีความ
 แตกต่างกับความรู้สึกของปุถุชนที่เขาไม่สนใจเรื่องจิตวิญญาณ ไม่สนใจเรื่องจิตของตัว
 สนใจแต่วัตถุข้าวของเงินทอง เพื่อจะมาปรนเปรออารมณ์ความรู้สึก แต่ไม่สนใจอารมณ์
 ความรู้สึกมันเกิดบนไหน มันก็เกิดบนภวาสวะ บนภพนี้แหละ พุทธศาสนาสอนที่นี่ พอ

สอนที่นี่ เรากำหนดพุทโธกัน ใช้ปัญญาอบรมสมาธิกัน ก็เพื่อจะหาฐานที่ตั้งแห่งงาน ชาญภูมิในการสู้รบกับกิเลส ตามความเป็นจริง คุณติ นักกีฬาจะแข่งขันเขายังต้องมี สนามแข่งขันของเขา นักมวยเขาต้องมีเวทีชกของเขา

แต่นี้คูจิตกันไปเฉยๆ หาสนามไม่เจอ ไม่รู้ไปแก้กิเลสกันที่ไหน แล้วพอมันจะเป็นนะ ไปดูหนังสือเขาได้ เป็นเองทั้งนั้นเลย เป็นเอง เป็นเอง แต่ทีนี้ในเวทีชกมวย ในเวทีการกีฬาแม้จะมีสนามเด็กเล่นไซ้ใหม่ พอบอกว่าเป็นเอง เอาสนามมา เอาเวทีมวยมา อธิบายว่ามีเชือกกันก็เส้นนะ เราก้เห็นได้ เราเข้าใจได้เราคิดว่าเออน่าจริงนะ แต่ไม่จริง เพราะความเป็นจริงในใจเขาไม่มี สนามฟุตบอล สนามกีฬาหรือเวทีมวย มันก็เปรียบเทียบว่าเป็นทางวิชาการ เพราะธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเราพูดออกมา เราเห็นได้ไง เพราะเราเป็นชาวพุทธไง เราก้เชื่อถือเขาไป แต่ความจริงในการประพฤติปฏิบัติ เวทีสถานที่ตั้งนั้นเราต้องหาเอง เวทีมวย สนามแข่งขันของเขานั้น มันเป็นสิ่งสม มันเป็นเรื่อง มันเป็นสิ่งสมที่เขามี เห็นไหม คุณติ อย่างชุมชนไหนเขาจะมี สนามเด็กเล่นของเขา เพื่อพัฒนาชุมชน อันนี้มันเป็นการบริหารจัดการของโลก

แต่การประพฤติปฏิบัติ การชำระกิเลส มันไม่มีเวทีทั่วไป มันมีสนามชาญภูมิแห่ง การต่อสู้ของแต่ละบุคคล จะต้องหาฐานที่ตั้งของตัวเองให้เจอ ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิวิญญาณ มันเก็บข้อมูลมา มันเก็บมาเป็นจรตนิสัย มันเก็บคุณงามความดีความชั่วมากับหัวใจนั้น จนเป็นจรตจนเป็นนิสัย แล้วมันก็เกิดมาในสถานะของมนุษย์ มันก็มีความคิดเป็น ธรรมดา มีความรู้สึกเป็นธรรมดา มีการสื่อสารเป็นธรรมดา มีร่างกายเป็นธรรมดา ก็บอกว่าธรรมดา นี่ไงก็ปฏิบัติธรรมดา ปฏิบัติธรรมดาก็ธรรมะก็เป็นธรรมชาติ ธรรมชาตีก้เป็น ธรรมดา ธรรมดาวิมุตติอีกแล้ว ไม่มี มีแต่ปัญญาวิมุตติ เจโตวิมุตติ ธรรมดาวิมุตติไม่มี ธรรมชาติวิมุตติก้ไม่มี

นี่ไง ธรรมชาติมันเป็นวิภูฏะ ธรรมชาติเป็นการเวียนไปในวิภูฏะ ธรรมชาติมันพา เกิดพาดาย ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติ พวกเราเกิดในธรรมะหมดแล้ว เพราะการเกิดการตาย นี่เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง การเกิดการตายเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แต่ผลไม่เท่ากันเพราะ บาบบุญของคนไม่เท่ากัน เกิดมาเห็นใหม่ เราเป็นญาติกันโดยธรรม ทุกคนเกิดตาย เหมือนกัน แต่การเกิดการตายของแต่ละคนไม่เท่ากัน ทุกคนเกิดตายเหมือนกันเป็นญาติ กันโดยธรรม แต่การเกิดการตายไม่เท่ากัน ไม่เท่ากันที่ตรงสมองนี่ไง ตรงความรู้สึก

ความนึกคิด ตรงที่คนคิดคนชั่ว มันไม่เท่ากันเพราะอะไรละ นี่ไง มันไม่เท่ากันเพราะกรรมไง เพราะการกระทำ ทำดีทำชั่วมาไง พอทำดีทำชั่วขึ้นมาเห็นใหม่ มันถึงปิดบังฐานที่ตั้ง นี่ไง มันปิดบังฐานที่ตั้ง

ความคิด ความอ่าน กิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันอาศัยฐานที่ตั้งออกไปหา กินหาเหยื่อ มันใช้ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มันใช้ความคิดเรากับร่างกายเราประกอบความคิดและความชั่ว แล้วมันปิดตัวมันเองไว้ พอปิดตัวมันเองไว้เห็นใหม่ คุณติเวลาเรามีความสดสังเวช คนที่สร้างบุญกุศลมานะ มันจะถามตัวเอง เราเกิดมาทำไม เกิดมาเพื่ออะไร พอเกิดมาเพื่ออะไร แล้วมันจะหาทางออก มันจะไปหาที่ไหนล่ะ มันก็ต้องหาเข้ามาในศาสนา ถ้าหาในศาสนา มันก็มีความตั้งใจ มีความตั้งใจ มีความตั้งใจที่จะกระทำ ถ้าตัวเองกระทำไป ถ้าคนที่มีวิฤทธิภาวะ คนที่สร้างบุญกุศลมามากนะ เขาหาทางออกของเขาได้ ยังมีกรรมวินัยของพระพุทธเจ้าอย่างนี้ด้วยนะ เขาจะหาทางออกของเขาได้ แต่ถ้าคนที่หาทางออกไม่ได้ ก็มีครูมีอาจารย์คอยแนะนำ ถ้ามีครูอาจารย์คอยแนะนำ

นี่ไง หาอะไรกัน ก็หาชัยภูมิรบกับกิเลสไง หาชัยภูมิหาที่ตั้ง หาฐานความคิด ความคิดมันเกิดมาจากไหน ความสุข ความทุกข์ มันเกิดมาจากไหน เกิดมาแล้วมันตั้งอยู่บนอะไร แล้วจะล้มคว่ำแล้วจะจัดการกับมันอย่างไร เวลาจิตมันสงบเข้ามา มันเห็นหมดนะ พอจิตสงบมัน “อืม” ฐานที่ตั้งแห่งการงาน นี่ไง สัมมาสมาธิเป็นอย่างนี้ พอสัมมาสมาธิก็บอก เป็นฉนวนนะ โอ้อโฮ พุทโธๆ มันจะเป็นฉนวน ๒ ฉนวน ๒ นี่ใช้ไม่ได้

ใครบอกว่าเป็นฉนวน ๒ เราไม่ได้ทำฉนวนกันสักคนหนึ่ง พุทโธไม่ใช่ฉนวน พุทโธไม่ใช่ฉนวน พุทโธทำสัมมาสมาธิ ทำความสงบของใจ หาฐานที่ตั้งแห่งการงาน เขาไม่ได้ทำฉนวนกันหรอก ถ้าทำฉนวนเห็นใหม่เขากำหนดของเขา ที่ว่าเพ่งกสิณต่างๆ รูปฉนวน อรูปฉนวน นั่นเขาทำฉนวนของเขา ใอนี้มันไม่ได้ทำฉนวน ใอนี้ทำความสงบของใจ พุทโธ พุทโธ นี่ทำความสงบของใจ พุทโธ พุทโธ ก็คือพุทธานุสติ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น เจอพุทธะที่ไหนฆ่าพุทธะที่นั่น เจอพุทธะคือใจ คือเจอกิเลส กิเลสมันอยู่ในชัยภูมินั้น ก็ต้องทำลายมัน ถ้าทำลายมันใจมันก็จะสะอาดขึ้นๆ ยิ่งทำยิ่งสะอาดขึ้นเห็นใหม่ เจอพุทธะที่ไหนฆ่าพุทธะที่นั่น แล้วเราเจอพุทธะหรือยังล่ะ มันเป็นเองนะ มันเป็นเอง

ถ้าเราเจอพุทธะนะ เรากำหนด พุทโธๆๆ เข้าไปนะ พุทโธ เป็นพุทธานุสติ พุทโธ พุทโธเป็นชื่อ แต่นี่พุทโธๆ เป็นความคิด ไม่ใช่พุทธะ พุทธะนี้เป็นพุทธะโดยสมมุติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้กำหนดพุทโธ เราก็กำหนดพุทโธ มันสมมุติขึ้นมา เราเกิดมาโดยสมมุติ เรามีจริงตามสมมุติ ไม่ใช่กิเลสสมมุตินะ กิเลสจริงๆ พอมีกิเลสจริงๆ ขึ้นมา เรากำหนด พุทโธๆๆ เห็นไหม ความคิดของเรา มันเป็นกิเลสตัณหาความทะยานอยาก พุทโธๆๆๆ มันเป็นพุทธานุสติ ฟังสิ พุทธานุสติ มีสติด้วย ถ้าไม่มีสติมันจะกำหนด พุทโธไม่ได้ พุทธานุสติ พุทโธๆๆ ถ้ามันหดสั้นเข้ามาเห็นไหม หดสั้นเข้ามา มันจะว่างมาก ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ มันจะเย็นเล็กเย็นน้อย จงใจตั้งใจ มันสงบต่อหน้าความจริง ต่อหน้าความตั้งมั่น รู้จริงๆ อย่างนี้ “อ้ออ้อ” มันรู้ซึ่งกับหัวใจมาก เห็นไหมชัยภูมิที่จะรบ รู้จากตัวของเราเอง สัมมาสมาธิเป็นแบบนี้

สัมมาสมาธิคือกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน การงานที่เราจะชำระกิเลส การงานที่เราจะเอาชนะตัวเราเอง หาตัวเองก็ไม่เจอ แล้วบอกว่า โอ้โหย มรรค ผล นิพพาน สิ้นกิเลสหมดเลย นั่นมันธรรมะของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสิ้นนะ แต่เอ็งไม่สิ้นหรอก พระธรรมวินัยพระพุทธเจ้าพูดถึง มรรค ผล นิพพาน เหตุสมควรแล้วทุกอย่างสมควรแล้ว มันเป็นไปได้ตามความเป็นจริง แต่ตัวเราไม่จริงเพราะตัวเรา มันไม่ได้แก้ไขที่ฐานของใจ ไม่ได้แก้ไขที่ปฏิสนธิจิตที่เราเกิดมาตาย มันดันไปรู้ธรรมะของพระพุทธเจ้าหมดเลย แต่ตัวเองไม่รู้จักตัวเอง หาตัวเองไม่เจอ หาชีวิตไม่เจอ หาภพไม่เจอ หาสถานที่ไม่เจอ แล้วมันจะเป็นการประพฤติปฏิบัติจริงไหม มันเป็นสัญญาวิมุตติ

พวกเรานี้มันต้องเป็นเจโตวิมุตติหรือปัญญาวิมุตติ สัญญาวิมุตติไม่มี สัญญาวิมุตติไม่มี สัจธรรมปฏิรูป ปัจจุบันนี้ทำสัญญาวิมุตติกัน อยากวิมุตติแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเราเป็นชาวพุทธ พุทธศาสนาสอนถึงที่สุดแห่งทุกข์ แล้วเราบอกว่าเราไม่มีทุกข์ จริงหรือเปล่า จริงหรือเปล่า ไม่เชื่อเลย ทุกข์ในหัวใจล้วนฟ้า คูสิคนเราเกิดมาเห็นไหม จะมีศกยภาพขนาดไหน มั่งมีศรีสุขขนาดไหน ทุกข์ใหม่ ทุกข์นี้เป็นสัจจะ ทุกข์นี้เป็นความจริง ทุกข์นี้เป็นสัจจะ อริยสัจจะเลย ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ ทุกข์ควรกำหนด ถ้าใครเข้าไปถึงสถานที่ชัยภูมินั้น ใครเข้าไปถึงภวาสวะ ภูพนั้น เห็นไหม ทุกข์ควรกำหนด ทุกข์มันเกิดที่นั่น

แต่ในปัจจุบันนี้พวกเราทุกข์ๆ ยากๆ กัน เราไม่เห็นทุกข์ เราเห็นผลที่เกิดจากทุกข์ ความเศร้าใจ ความเสียใจ ความน้อยเนื้อต่ำใจ ความทุกข์ มันเป็นผลของมัน มันเป็นวิบากแล้ว มันเกิดอารมณ์ความรู้สึกออกมาแล้ว เราถึงได้ทุกข์ แต่ทุกข์ควรกำหนด แต่เรากำหนดที่มันไม่ได้ เรากำหนดหามันไม่เจอ ทุกข์ควรกำหนด กำหนดด้วยอะไร กำหนดด้วยสติปัญญา กำหนดด้วยมรรค ทุกข์ควรกำหนด ถ้ามันวิเคราะห์วิจัย ทุกข์ควรกำหนด เห็นไหม สถานที่ตั้งแห่งการงาน ทุกข์ควรกำหนด ทุกข์เกิดบนภพนี้ ทุกข์เกิดบนกรรมฐานนี้ ทุกข์บนฐานที่ตั้งนี้ ทุกข์มันอยู่ที่นี้ แล้วปัญญามันเข้าไปจับต้องได้ แล้ววิปัสสนาของมันเห็นใหม่ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ สมุทัยควรละเห็นใหม่ อยากให้ทุกข์หาย อยากให้ทุกข์ไม่มี อยากให้ทุกข์ไม่มีจากโลก มันเป็นไปไม่ได้หรอก ทุกข์มันเป็นสัจจะ ทุกข์มันเป็นความจริง

ชาติปี ทูกขา ความเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง การมีสถานะของจิตเป็นความทุกข์อย่างยิ่ง เพราะมีสถานะของจิต มีสถานที่ของจิต กิเลสมันแลเลยซึ่รดใจ มันยังซึ่รดบนจิตเรา มันซึ่รด มันเหยียบย่ำ มันทำลาย เพราะมีสถานะ เพราะมีการเกิด เพราะมีจิต มันถึงทำลาย มันถึงทำความทุกข์ มันอยู่บนหัวใจของเรา มันอาศัยหัวใจของเรานี้หาเหยื่อ แล้วหาความพอใจของมัน แล้วมันก็ถ่ายความทุกข์ทิ้งไว้ แล้วมันก็หายไป เพราะมันเป็นนามธรรม กิเลสเป็นนามธรรมนะ แต่มันเกิดบนหัวใจเรา เพราะเป็นสถานที่อยู่ของมัน เห็นไหม มันถ่ายทุกข์ ถ่ายจากความเศร้าหมองไว้ให้เราเห็นใหม่ แต่ถ้าเรามีสติปัญญาเข้าไป เราจับมันเห็นใหม่ทุกข์ เห็นใหม่จับตัวทุกข์ ทุกข์เพราะอะไร ทุกข์เพราะไม่อยากจะ เป็น ทุกข์เพราะความผลัดไส ทุกข์เพราะความไม่พอใจ เห็นใหม่ ทุกข์คือทุกข์ สมุทัยคือสมุทัย ตัณหาความทะยานอยากมันเกิดอย่างนี้

จิตเป็นขั้น เป็นกอง ทุกข์มันส่งออกไปไม่ได้ เวลาส่งออกมันต้องเป็นสมุทัย สมุทัยมันเป็นสัญญาอารมณ์ เป็นตัณหาความทะยานอยาก ใจตัวจิตมันส่งออกไปไม่ได้

ไว้สาระ ไว้สาระสิ้นดีเลย ถ้ามันส่งออกไปไม่ได้ พลังงานมันมาจากไหน ! ถ้ามันส่งออกไปไม่ได้ ชีวิตนี้คืออะไร ! ถ้ามันส่งออกไปไม่ได้ มันตั้งบนอะไร ! มันเป็นตัวพญามาร มันเป็นเจ้าของจักร มันไม่ได้ส่งออกเฉพาะชาตินี้ละ มันหมุนเวียนตายเวียนเกิดมาไม่มีต้น ไม่มีปลาย มันทุกข์ยากมาขนาดไหน มันเป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้น มันเป็นมาโดยธรรมชาติ มันเป็นมาโดยปกติของมัน

แต่เพราะเราไปรู้เป็นเห็นเข้า เราถึงมีการแก้ไข เพราะเรารู้เราเห็นนะ เราไม่รู้จักตัวเราเลย เราไม่รู้จักสมาธิเลย เราถูกสติ เราถูกสมาธิ เราถูกทุกๆ อย่างเลย แล้วเราเข้าไปกราบไหว้วิงวอนธรรมของพระพุทธเจ้ากัน ธรรมอย่างนี้เป็นของพระพุทธเจ้า ต้องเข้ากับพระพุทธเจ้าแล้วมันจะมีปัญญา นำสลดสังเวชพวกที่กำหนดพุทธโธ นำสลดสังเวชผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติ จิตดับเลย จิตว่างเลย มันเป็นไปได้ ความที่มันเป็นไปไม่ได้ เพราะเขาเกิดเองเป็นเอง เขาถึงไม่รู้ที่มาที่ไป แต่ผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติตามความเป็นจริง มันรู้ที่มาที่ไป เห็นไหม คำว่าลัดสั้นของเขา พูดเสียยี่ดียวเลย

แต่กรรมฐานของเราเห็นไหม จิตว่าง จิตดับ จิตมันดับจากกิเลส แต่ตัวมันยังไม่เคยดับ จิตมันดับไม่ได้ แต่มันดับจากกิเลส ดับจากความฟุ้งซ่าน ดับจากความทุกข์ พอความทุกข์มันยิ่งเจือจางไป มันดับความทุกข์ไป ทุกข์หายๆ ดับไปเรื่อยๆ มันจะมีอิสรภาพขึ้นเรื่อยๆ มันจะใสสว่างของมันเรื่อยๆ การฆ่ากิเลส การทำลายกิเลสเป็นมงคลอย่างยิ่ง การทำความสะอาดใจของเรา นี่คือผลบุญการกระทำของเรา ความเพียรชอบ เราจะทำลงพันทุกข์ด้วยความเพียร ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหะ มันจะทำของเราให้ประเสริฐขึ้นมา ทำใจของเราให้มีคุณงามความดีขึ้นมา ความดี ความดีของเราเนะดีเพื่อดีดีทิ้งเหว ดีเพื่อไม่ต้องการความพอใจของใคร ความดีเพื่อจะให้คนนับหน้าถือตา ความดีเพื่อจะให้คนอื่นเขายอมรับ ความดีเพื่อให้เห็นด้วย มันเป็นไปได้หรือ เพราะความดีของโลกเห็นไหม คุณดี เขาสร้างภาพกัน เขาจะพยายามทำความดีของเขาเพื่อให้สังคมยอมรับ

แต่ความดีของเรา มันพุทธโธ พุทธโธ พุทธโธ อยู่ในใจ มันเป็นการรู้ของเราอยู่คนเดียว แล้วใครเขาจะรู้ความดีของเราละ เว้นไว้แต่ เทวดา อินทร์ พรหม เทวดา อินทร์ พรหมรู้หมดนะ เพราะจิตของคนเราเหมือนกระดาษขาว เขียนหนังสือลงไปมันก็จะเห็นตัวอักษรทันที จิต จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ความคิดบนจิต เขารู้หมดนะ ที่รู้วาระจิต รู้วาระจิต กำหนดจิตเห็นไหม จิตส่งออก จิตเคลื่อน จิตไหว ไร้สาระ

จิตคิดอะไรละ จิตมีความรู้อะไรละ ธรรมชาติของจิตเหมือนพลังงาน เหมือนเทียนพอจุดเทียนความร้อนมันธรรมดา จิตของคนมันเป็นอย่างนั้นอยู่แล้วไง จิตของคน ธรรมชาติของจิต พลังงานมันส่งออกธรรมดา การส่งออก จิตทุกดวงคิดทุกดวง จิตทุกดวงคิดหมด ธรรมชาติของมันคือคิด คือการฟุ้งซ่าน ธรรมชาติของมันคือการส่งออก

ธรรมชาติของพลังงานคือคล้ายตัวออก พลังงานมีความกดดันธรรมชาติของมัน พลังงานนี้มันกดดัน แล้วความเร็วของจิตเห็นใหม่ พลังงานของมัน แล้วบอกว่าโน่นคิด แล้วๆ คิดเรื่องอะไร คิดเรื่องอะไร แล้วคิดนี้ คิดดี คิดชั่ว ถ้ารู้วาระจิตต้องเป็นอย่างนี้ ไอ้ นี้ๆ ส่งออกๆ มันเรื่องธรรมดา มันเรื่องเพราะอะไร เพราะมันเป็นสัญญาามาแต่ต้น เพียงแต่คนมันหนา มันหนาของมัน มันแสดงออกมาด้วยความหยาบ ความหนา เพราะอะไร เพราะความจริงทุกคนรู้ตัวเองอยู่ ความจริงของคนรู้ตัวเอง ผิดชอบชั่วดี เรารู้ก่อนเพื่อน เราทำสิ่งใดไปไม่เป็นความจริง ตัวเองต้องรู้ก่อน เพียงแต่รู้ว่ารู้แล้วเห็นใหม่ หมา ห่มหนังเสือไง ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้คือเสือ แต่ตัวเองเป็นหมา เวลาเป็นหมามันจะขัดแย้งกัน ขณะที่หมามันเห่า มันจะคำรามแบบเสือไม่ได้

ถ้าคำรามแบบเสือเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเสือ แล้วธรรมชาติของครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติแล้ว ผู้ใดที่ปฏิบัติแล้วมันจะเป็นเสือ เวลาคำรามขึ้นมา มันลือสีหนาท เสียงมันมันลือสีหนาท เสียงมันจะกังวาน แล้วมันจะเป็นเสียงเสือ เสียงเสือคือมันมีคุณธรรม เนื้อหาสาระมันจะไม่ขัดแย้งกัน หมาเวลามันเห่ามันหอนนะ

คูสติ สติมันจะเกิดเอง ผลอปปัสตติมาเอง พระพุทธเจ้าไม่เคยสอน พระพุทธเจ้ามีแต่ให้ตั้งสติ พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนว่า ทำให้ผลอแล้วสติจะเกิดเองเห็นใหม่ คูสติ เวลาหมามันเห่า สมาธิเห็นใหม่ สมาธิทำไปแล้วสมาธิจะเกิดเอง ก็หมามันเห่า ปัญญาจะเกิดเองนะจะเกิดเอง แล้วถ้าปัญญามันจะเกิดเอง มันต้องใช้ความจดจำไปเรื่อยๆ แล้วขณะจิตมันจะเกิด ขณะจิตเกิดได้หนเดียว เพราะขณะจิตเกิดปั๊บ เป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคาไป มันไม่จริง หมามันเห่า มันเลยขัดแย้งเห็นใหม่

ถ้ามันลือสีหนาทนะ มันมีที่มันไปที่ไป เป็นโสดาบันเป็นอย่างไร จิตสงบอย่างไร แล้วจิตออกรู้ ในสติปัฏฐาน ๔ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม พิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง กาย เวทนา จิต ธรรม การพิจารณาเห็นใหม่ การพิจารณาคือการกายออกเห็นใหม่ การสำรวจ สักกายทิฎฐิ ทิฎฐิมานะของจิต จิตมันมีทิฎฐิมานะ เพราะมันสร้างบุญสร้างบาปมา มันมีความรู้ของมัน จิตจรตนิสัยมันเกิดในตัวของมันเอง

พลังงานไง จิตนี้เป็นพลังงาน พอพลังงานนี้มันมีข้อมูล พลังงานนั้นมันก็เป็นยางเหนียวในตัวของมัน ทีนี้เราเอามาพิจารณาเห็นใหม่ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม

จิตนี้ ภพ สถานที่ที่ตั้งตัวจิตที่สงบมันออกพิจารณา พอออกพิจารณามันเห็นตามสัจจะ ความจริงเห็นใหม่ เวลาพิจารณาไปแล้ว สิ่งที่พิจารณามันจะมีการแปรสภาพ มันวิภาคะ ตั้งแต่อุคคหนิมิต วิภาคะ มันขยายส่วน แยกส่วน มันมีการทำลายของมัน มันมีการย่อย สลายของมัน จิตใจมันพิจารณาของมันเห็นใหม่ พอพิจารณาของมัน สักกายทิฏฐิ เพราะ ทิฏฐิเราเป็นอย่างนี้ ทิฏฐินะ จิตได้สำนึกนะ ไม่ใช่ความคิดนะ

ความคิด เช่น อู๋ ธรรมะ ภายนี้ไม่ใช่เรา ชีวิตก็ไม่ใช่เรา เราเกิดมาชั่วคราว ชีวิต ต้องตายหมด ปากเป็ยกปากแฉะ จ้อยๆ จ้อยๆ เลย แต่จิตได้สำนึกไม่ยอมรับสักอย่างหนึ่ง กิเลสมันอยู่ที่จิตได้สำนึก เวลาพิจารณาไป พิจารณาจิตสงบแล้วมีฐานที่ตั้ง พิจารณาของมันไปเห็นใหม่ พอพิจารณาไป ใจใหม่ ภาย ภายมันแปรสภาพ พอแปรสภาพ จิตมันเห็น มันก็อึ้งสิ สรรพสิ่งนี้เป็นของเรา ของเราทำไมมันทำลายไปต่อหน้าล่ะ มันทำลายไปเดี๋ยวนี้ล่ะ มันสอนใจเรื่อยๆ มันสำรอก มันคายออก คายอะไร คายความเห็นผิดใจ สักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดของกายใจ พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม เหมือนกันหมด พิจารณาเวทนา เจ็บปวดนัก เดี่ยวเวทนาลอยมานะ เวทนาเป็นนามธรรมไม่ใช่ใจ เดี่ยวก็เจ็บไข้ได้ป่วย เดี่ยวก็เจ็บโน่นเจ็บนี้ แล้วพอรักษาหาย มันก็หาย เวลานั่งเมื่อย พลิกมันก็หาย แล้วเวทนาเป็นอะไรล่ะ

ถ้าเป็นหมานะ हमามันบอกว่าเวทนามันก็เป็นไตรลักษณ์ไง เวทนาที่ไม่ใช่เราไง เพราะจิตมันมีสักกายทิฏฐิ ความเห็นผิดของมันอยู่แล้ว แต่อำงธรรมะพระพุทธเจ้าไง ก็พระพุทธเจ้าว่ามันเป็นไตรลักษณ์ มันไม่เป็นเราหรอก มันปล่อยไว้ได้หมดล่ะ มันปล่อยที่ธรรมะพระพุทธเจ้า มันปล่อยที่ตำรา แต่ใจมันไม่ปล่อย ใจมันปล่อยไม่ได้หรอก ใจไม่ปล่อยเพราะอะไร ตัวใจเองมันไม่ได้ออกวิปัสสนา เพราะอะไรเพราะสมาธิมันเกิดเอง สมาธิมันเกิดเอง มันไม่ใช่สมาธิ มันเข้าไม่ถึงจิต นี่ไงที่ว่า ตัครากเหง้า มันตัครากเหง้า นะ ดูจิต อภิธรรม นามรูป มันอันเดียวกัน นามรูปคือความคิด นามรูปคือความคิด เพราะคิดเป็นนามรูป จิตก็เป็นความคิด ความคิดมันไม่ใช่จิต แล้วไปดูที่นามรูปดับ มาดูที่จิตดับ พอจิตดับ ดูอย่าฝืนมัน ปล่อยมันไป ถึงที่สุดแล้ว มันจะเป็นเอง นี่ไงพอเป็นเอง มันก็หายไปเลย แล้วตัวจิตล่ะ

แต่ถ้าใช้พุทโธๆ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธินี้ ใครเป็นคนคิดล่ะ สติก็เกิดจากจิต ทุกอย่างเกิดจากจิต สติไม่ใช่จิต ปัญญาไม่ใช่จิต สมาธิไม่ใช่จิต จิตเป็นจิต สมาธิเป็น

สมาธิ ปัญญาเป็นปัญญา สติเป็นสติ มันคนละเรื่องกันหมดเลย มันเป็นอนิจจัง มันเกิดขึ้นมาด้วยการฝึกฝน มันเกิดดับๆ เกิดขึ้นมาแล้วฝึกฝนมาก็เป็นอนิจจัง มันเกิดดับใช่ไหม แต่พอเรามีสติ สติมาจากจิต ความระลึกขันธ์มาจากจิต กำหนดพุทโธมาจากจิต พุทโธ พุทโธมันก็หุดสั้นเข้ามา หุดสั้นเข้ามา หุดสั้นเข้ามาถึงตัวจิตเห็นใหม่ พอถึงตัวจิตเห็นใหม่ ที่ไหนมีจิตที่นั่นมีอารมณ์ ใช่ มันเป็นสอง ความคิดมันเกิดจากจิต พอพุทโธๆ ความคิดมันละเอียดเข้ามา จนจิตมันนึกพุทโธไม่ได้นะ นึกพุทโธไม่ได้เลย นี่ไงพอนึกพุทโธไม่ได้ มันเข้าถึงฐาน มันเข้าถึงราก นี่ไง รากคือตัวภพ รากคือตัวจิต พอตัวจิตตัวนี้มันมีสักกายทิฏฐิ มันมีความเห็นผิด ตัวจิตมันไม่มีความคิดเห็นใหม่ พอวิปัสสนาไป จิตมันเห็นจิตมันรู้ มันเป็นธาตุรู้ แล้วธาตุรู้มันเข้าไปในธาตุรู้มันก็จางลง จางลง จางโดยวิปัสสนาญาณนะ มันไม่ได้จางลงแบบหมา เดี่ยวหมามันจะเห่าอีก มันจางของมันไปเห็นใหม่ คุณจัดการกระทำตามสัจจะความจริง ถ้าสัจจะความจริง

เวลาพิจารณาคูจิตเขาว่า มีคนมาถามบ่อย บอกว่าเราพูดว่า หลวงตาจิตเหมือนกัน เขาก็อ้างว่าจิตเหมือนกัน ไม่ใช่ หลวงตาท่านเรียนของท่านมา ท่านเรียนของท่านจนเป็นมหา แล้วท่านออกประพฤติปฏิบัติไปอยู่ที่จักราช ท่านบอกว่าปฏิบัติใหม่ๆ ยังไม่เจอหลวงปู่มัน ท่านก็กำหนดจิตของท่านก็เหมือนคูจิตกำหนดจิต แล้วกำหนดจิต แล้วจิตเสื่อมไป ๑ ปีกับ ๖ เดือน แล้วพอไปอยู่กับหลวงปู่มันนะ พยายามฝึกพุทโธๆ ขึ้นมา จิตมันฟื้นขึ้นมา

การคูจิตของหลวงตาคือคูผิดใจ คูแล้วเห็นผิดท่านถึงทิ้งมาแล้ว หลวงตาที่ปฏิบัติที่ท่านคูจิต แล้วที่เสื่อมไปปีกับ ๖ เดือนนั้น ท่านคูมา คูจิตมาแล้ว เพราะอะไร เพราะเรียนจบมา แล้วยังไม่ได้เข้าไปหาหลวงปู่มัน แล้วพอปฏิบัติแล้ว ถึงทิ้งมันไป แล้วท่านก็สอนสติ สอนพุทโธตลอดใจ เพราะมันผิด คนเราปฏิบัติเห็นใหม่ ก็มีผิดมีถูกทั้งนั้น แล้วถ้าคนปฏิบัติแล้วถ้ามันผิดแล้วนะ สิ่งนี้ผิด ผิดหมายความว่า ท่านคูจิตเห็นใหม่ คูจิตมาแล้วเป็นสมาธิได้ แต่ไม่มีคำบริกรรม ไม่มีจุดยืน จิตไม่มีจุดยืน เวลามันเสื่อมหรือมันมีปัญหา คนไม่มีจุดยืนมันจะแก้ไขไม่ได้

อย่างของเราเนี่ย เห็นใหม่สินค้าเราสินค้าปลอม เราซื้อมาใช้แล้วทิ้งเลย แต่ถ้าสินค้าที่มาจากบริษัท สินค้าที่เขาไม่รับรอง เสียหายเขาเอาไปซ่อมแซมได้ คำบริกรรมนี้มันมาจากจิต เป็นพุทธานุสติ คนเราปฏิบัติ สมาธินี้เป็นอนิจจังนะ สรรพสิ่งนี้เป็น

อนิจจัง แล้วถ้าอนิจจังมันเกิดขึ้นมาแล้ว เวลาพุทโธๆ เป็นสมาธิขึ้นมาแล้ว แล้วเกิดมันเสื่อมไป เกิดมันไม่แน่น ก็กลับมาพุทโธได้ เห็นใหม่ มันมีที่ไปที่ไป สิ้นคำชำระเสียหายมีที่ซ่อมแซมได้ นี่ไง คำบริกรรม มันมีจุดยืน จิตมีจุดยืน จิตมีที่ตั้ง ปัญญาอบรมสมาธิก็มีจุดยืน เพราะมันออกมาจากจิต มันไม่ตัดรากเหง้าของจิต

แล้วหมามันไปเห่ากันเองไง นามรูป คุณจิต เขาว่าจิต แต่ความจริงคือนามรูป ความจริงคือความคิดไง เขาคุณความคิด เขาไม่จิตเพราะอะไร เขายังไม่เห็นจิต เขายังไม่รู้จักจิต ถ้ารู้จักจิต เขาจะบอกว่า มันเกิดเอง ได้อย่างไร สมาธิจะเกิดเองนะ พอสมควร สมาธิจะเกิดปั๊บเลย มันเกิดเองทุกอย่างเกิดเองหมด ถ้าตั้งใจผิดหมด มันจะต้องปล่อยไปจนเกิดเองตามธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมดา มันเกิดเอง แล้วปัญญาก็เกิดเอง อัตโนมัตถิหมดเลย นี่ไง แล้วจิตอยู่ไหน เพราะเขาไม่รู้จักจิต เขาไม่รู้จักสมาธิ เขาไม่รู้จักอะไรเลย แต่พูดธรรมะนะ พูดธรรมะไปจ้อยๆ

แล้วเขาก็อ้างว่าหลวงตาก็คือจิตเหมือนกัน จิตโดยความผิดพลาด จิตแล้วมันผิด ท่านก็เลยมากำหนดพุทโธ แล้วพอกำหนดพุทโธ เราเป็นอาจารย์นะ เราเป็นพ่อแม่คน เราทำความผิดพลาดมาเราจะสอนลูกเราทำใหม่ เราเคยผิดพลาดมา อย่างเราเคยผิดพลาดไป เคยไปติดยา เคยไปทำตัวเสียหาย เราจะบอกให้ลูกติดยาเลย ติดยาดี ลูกไปทำตัวให้เสียหายดี เป็นไปได้ไหม เป็นไปไม่ได้

ฉะนั้น ท่านไม่เคยเห็นด้วย ไม่เคยรับรอง ไม่เคยมีอุดมการณ์อย่างนั้นเพราะท่านเคยผิดพลาดมา ท่านพูดบ่อยว่าเราจิตมา จนจิตเสื่อมไปปีกับ ๖ เดือน แล้วเรากลับมาพุทโธๆ มันคือความผิดพลาด แล้วท่านทิ้งไป แล้วมาทำใหม่ แล้วท่านจะไปรับรองสิ่งที่ท่านทำผิดมามันเป็นไปไม่ได้หรอก มันเป็นคนที่ผ่านมาวูฒิภาวะ แล้วท่านผ่านมานานนี้นะ

ในการปฏิบัติของเรา เราต้องทำให้เป็นความจริง ให้มันเป็นปัญญาวิมุตติ เจโตวิมุตติ ไม่ใช่สัญญาวิมุตติ อันนี้เป็นสัญญาหมดแล้ว ไม่มีหรอก สัญญาวิมุตติไม่มี มีแต่เจโตวิมุตติ ปัญญาวิมุตติ นี่คือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอวัง